

Slovenski dom

Poštnina plačana v gotovini

Stev. 292

V Ljubljani, sreda 27. decembra 1939

Leto IV

Božična poslanica poveljarja katoliške Cerkve:

Predlogi sv. Očeta za pravičen mir

Predsednik Roosevelt se zahvaljuje sv. Očetu in pošilja v Vatikan posebnega začasnega veleposlanika

Vatikan, 26. dec. Na sveti večer se je zbral kardinalski kolegij in čestital papežu Piju XII. za božične praznike. Sv. Oče je imel na kardinalne nagovore, v katerem se je dotaknil tudi sedanje vojne in v prvi vrsti obsodil politiko sile, zlasti pa napad Rusije na Finsko. Nato je izjavil:

»Bili smo žalibog prisiljeni biti priče cele vrste dejanj, ki se ne dajo opravičiti niti s predpisi kolektivnega mednarodnega prava, niti z načeli naravnega prava. Ta dejanja dokazujejo, v kolikšni meri je smisel prava izmaličen zaradi totalitarnih pojmovanj. Sem spada tudi vnaprejšnji napad na mali, delavni in miroljubni narod pod izgovorom, da proti nevarnosti, ki sploh nikoli ni obstojala in ki sploh ni bila možna. Strahote in nedovoljena uporaba rušilnih sredstev celo proti neborcem in beguncem, proti ženam, starcem in otrokom, dalje preziranje svobode in človeškega življenja, predstavljajo dejanja, ki kriče po božjem maščevanju.«

Nato je sv. Oče govoril o prizadevanjih sv. stolice, da bi se ohranil mir, ter navedel razloge, zaradi katerih so se ti miroljubni poskusi ponesrečili. Glavni krivci so globoko nezaupanje, ki vlada med narodi. Sporna vprašanja med narodi bi se dala mirno rešiti, toda to nezaupanje, ki izvira iz cele vrste posebnih okoliščin, je preprečilo, da bi se upoštevale morebitne obljube in trajnost možnih konvencij. Sv. Oče je rekel nato, da s strahom gleda na posledice vojne, tako na moralne, kakor na materialne, ekonomske in na posledice na socialnem polju. Te posledice naj bi pripeljale vlade do premišljevanja ter jih pripravile do tega, da bi se začele razmišljati, če sploh obstojajo cilji, ki bi utegnili opravičevati vojno. Tisti, ki so odgovorni za svobodo narodov, bi morali v primeru uri določiti osnovne točke pravičnega in častnega miru, ne pa vnaprejšnjemu odklanjanju pogajanja, če se zanje pojavi ugodna prilika.

Sv. oče je nato preciziral temelje, na katerih bi se lahko po njegovem mnenju zgradil pravičen mednarodni mir.

Svoboda vsem narodom

1. Zagotoviti je treba pravico do življenja in neodvisnosti vsem narodom. To je osnovna zahteva za pravičen in časten mir. Zela do življenja, ki jo goji vsak narod, pa se ne sme opirati na smrtno obsodbo, izrečeno nad drugim narodom. Če bi ta enakopravnost izginila, ali če bi bila ogrožena, potem zahteva pravni red popravo, toda ne z mečem, temveč po pravih pravice in vzajemne pravičnosti.

Duhovna in materialna razorožitev

2. Da bi tako ustvarjen red mogel biti dolgotrajen, morajo biti narodi osvobodjeni izpod suženjskega jarma, ki jih tlačijo zaradi tekmovalnosti v oboroževanju. Prav tako morajo biti ti narodi prosti strahu pred materialno silo, v kolikor se ta sila pojavlja kot tiranski rušitelj imru. Miroljubni predlogi, ki ne bi upoštevali temeljnega pomena vzajemne razorožitve, organske in progresivne, ki bi bila tudi praktična, kar se tiče njenega duhovnega pomena, bi pokazali prej ali slej, da se ohraniti ne morejo.

Potrebne so ustanove, ki bodo jamčile izvajanje pogodb

3. Pri prenosni skupnega mednarodnega življenja bi morali na vseh straneh uvideti vrzeli in pomanjkljivosti iz preteklosti. Tudi pri obnovi mednarodnih institucij bi morali upoštevati izkušnja, kakršna so nastala kot posledica prejšnjih pobud. Ker pa je za človeško svetost težko, reči bi se dalo, celo da je nemogoče, da bi vse predvidela in vse zagotovila v mirovnih pogajanjih, takrat, ko se je teško sprostiti strasti in jeze, je treba ustanoviti pravne ustanove, ki bi zmogle jamčiti točno in lojalno uveljavljanje konvencij, ki so odločilnega pomena za častni sprejem mirovne pogodbe in bi se izognili tako svojevrednemu ter enostranskemu tolmačenju pogojev teh pogodb.

Pravice narodnim manjšinam

4. Če se hoče zagotoviti Evropi boljša organizacija, potem je treba posvetiti posebno pozornost eni stvari, in to je upoštevati je treba potrebe in pravične zahteve vseh narodov, kakor tudi narodnostnih manjšin. Za te zahteve ni zmerom dovolj, če temelje na striktnem pravu, ko pa so pogodbe, priznane in sankcionirane, še v veljavi, pa se temu protivijo. Te zahteve zmerom zaslužijo pravično razpravljanje, da bi se ustreglo pravičnim zahtevam na miroljuben način, in če je to potrebno, tudi s pravično, modro in složno revizijo pogodb. Številni povodi za uporabljane sile bi se odstranili, če bi se uvedlo dejansko ravnotežje med narodi in obnovil temelj vzajemnega zaupanja.

Duh krščanske ljubezni naj prevlada nad

5. Pa tudi boljše pogodbe bi bile nepopolne in obsojene na neuspeh, če bi tisti, ki vodijo narode ali pa narodi sami ne dopustili, da jih prevzame tisti duh odgovornosti, ki odmerja človeške odnose po enostavnih in nesprenemljivih odredbah božanskega prava, to je prevzame s tisto željo po pravičnici, ki

ima za temelj moralno pravico, to je s tisto vesplošno ljubeznijo, ki gradi mostove do tistih, ki nimajo te sreče, da bi bili v naši Cerkvi.

Končno je sv. oče sporočil kardinalom, da je predsednik Združenih držav Roosevelt sklenil poslati v Vatikan začasnega veleposlanika. Sv. oče je rekel, da je zanj ta vest prijetna, ker pomeni velik prispevek k svetovnemu miru in za ostvareitev pravičnega in trajnega miru ter olajšanje vojnih grozot in trpljenja.

Papežev govor je imel po vsem svetu velik odmev. V Parizu se posebej strinjajo s papežem in poudarjajo njegov pomen, kajti izgovoril jih je poglavar z največjo avtoriteto na svetu. Se bolj navdušeno je bil govor sprejel v Ameriki, kjer se je istotako objavila vest, da je Roosevelt imenoval svojega začasnega poslanika pri Vatikanu in tako bo Amerika spet navezala stike s katoliško Cerkvijo.

Roosevelt je poslal papežu posebno pismo po newyorškem nadškofu, dalje poglavarju ameriške protestantske cerkve in ameriškem vrhovnemu rabinu, v katerem želi, da bi vse tri vere neutrudno vzgajale ljudi in skušale doseči, da bi se na svetu spet naselil mir in da bi narodi za ureditev svojih računov ne uporabljali surove sile.

Washington, 26. decembra. Predsednik USA Roosevelt je imenoval za začasnega veleposlanika pri Vatikanu Taylora Myrona, obenem pa je poslal božično pismo sv. očetu Piju XII. V tem pismu je Roosevelt točno označil stališče, kako on razume poslanstvo Taylora Myrona v Vatikanu.

Tudi Španci pozdravljajo

Madrid, 26. dec. AA. Havas: Sklep predsednika Združenih držav Roosevelta, da pošlje svojega osebnega predstavnika v Vatikan, so objavili vsi španski listi na vidnem mestu pod debelimi naslovi naglašajoč, da je to sodelovanje v korist miru. Predsednik Roosevelt je predlagal sv. očetu sodelovanje za dosego miru. List »Alcazar« posveča uvodnik Rooseveltovega sklepu ter pravi, da je predsednik Zedinjenih držav postal s tem ščit miru na svetu. List naglašajo, da predlaga Roosevelt v svojem pismu tesno sodelovanje med vsemi tistimi, ki so poklicani spraviti v sklad verske in politične interese na svetu. V sedanjih okoliščinah, posebno ko azijske tolpe prizadevajo udarec za udarec krščanski civilizaciji ter jo hočejo uničiti, je treba izraziti Rooseveltovega sklepu še posebno častno priznanje. Treba je poudariti, da je ta kretanja močan element miru.

Finci že 55 km na ruskem ozemlju

Finci naglo prodirajo proti sovjetski progri Leningrad - Murmansk

Helsinki, 26. dec. Najnovejša poročila poročajo, da so Finci v osrednjem delu, to je na vzhodu, začeli s protiofenzivo, ki ima za cilj zavzetje ruske proge Leningrad - Murmansk na tem odseku. Finske čete so pri Lieksi prodrle že 55 km na rusko ozemlje in prodirajo nevdržno naprej. Ta kraj se nahaja 250 km severno od Ladoškega jezera. Finske čete so sedaj oddaljene še 180 km od ruske železniške proge. Finski napad ima očitno namen pretrgati to edino rusko železniško zvezo in spraviti v klešče ruske čete, ki so operirale okrog Petsama. Če se Fincem zavzete proge posreči, potem bodo ruske čete na severu hitro poražene, ker jih bo namreč v večji meri porazil strahovit mraz, kakor pa finsko orožje.

Helsinki, 26. decembra. Uspešni finski protinapadi so v zadnjih dneh položaj na bojiščih popolnoma spremenili. Sovjeti so se morali delno zaradi hudega mraza in neugodnih terenskih okoliščin, katere so pa Finci znali mojstrsko izrabiti, umakniti na severu in na vzhodnih točkah bojišča. Edino v karelijski ožini je ostalo še nekaj znakov boja, kjer se Sovjeti zama zletavajo v Mannerheimovo utrjeno črto. Pa tudi tod so boji skoraj čisto pojenjali in vsa poročila govorijo le o majhnih praskah. Opazovalci, ki se mude na Finskem, pripisujejo velik del zasluge poleg že imenovanih činilcev maršalu Mannerhajmu, ki je znal v kratkem času razmestiti svoje čete in zmeraj pravočasno pošiljati ojačenja tja, kjer je grozila najhujša nevarnost. Njegov načrt se je v celoti posrečil in tako so morali Sovjeti odnehati svojo ofenzivo, požrti poraz in se tolažiti z upanjem, da bodo spomladaj poskusili z zmogljivo ofenzivo.

Božični prazniki so tam mirno minili, ker je pritisnil strahovit mraz 40 stopinj pod ničlo, kar seveda onemogoča vsako operacijo z motoriziranimi oddelki. Kaže pa, da so Sovjeti sklenili poslati domov vse čete, ki so se doslej bojev udeleževale, in poslati na bojišče nove. Ker je pa znano, da so Sovjeti glede prevajanja svojih čet in njihove preskrbe še zelo neboljani, je verjetno, da bo to premikanje trajalo tja do pomladi. Ta čas pa se Finska nadeja ne samo denarne in materialne pomoči, temveč tudi prave učinkovite pomoči, ki bo onemogočila, da bi se Sovjetom posrečilo podjarmljenje Finske.

Tudi dopisniki poročajo s Finske, da se malomarnost sovjetskega vojaškega poveljstva kaže pri vsaki priliki. Pri padlih sovjetskih letalcih so na primer našli zemljepisne karte z merilom 1:1.000.000 in so bile na njih ture zarisane kar s svinčnikom. Ni čuda, če sovjetski letalci na podlagi teh kart zgreše tudi večja mesta in da ne morejo nikoli točno metati bomb. Neki tuj dopisnik primerja vse rusko bojevanje s staromodno in predvojno božično razglednico. Prav tako pa povedo ti dopisniki, da so v Karelijski ožini videli še teden dni po začetku vojne velike požare, ki so besneli v trdnjavi Kronstadt pred Leningradom. Finsko poveljstvo je potem povedalo dopisnikom, da so finske obrežne baterije streljale na Kronstadt in ga težko poškodovale.

Helsinki, 26. decembra. Sovjetsko letalstvo je bilo včeraj zelo aktivno in je poskušalo bombardirati več mest. Toda finsko protiletalsko topništvo je precizno streljalo in deset letal zbil. Prav tako so Sovjeti tudi včeraj severno od Ladoškega jezera poskušali ublažiti finski pritisk, toda vsi njihovi napori so bili zaman. V Helsinkiju samem je mraza 25 stopinj pod ničlo. Sovjetska letala danes Helsinkija sicer niso bombardirala, pač pa so bombardirala mesto Borger in zmetala več bomb. 30 ljudi je bilo ranjenih, med njimi večina otroci. Pač pa

hombe niso povzročile prav nobene škode na vojaških objektih.

Sovjeti pa »zmagujejo« naprej

Moskva, 26. dec. Sporočilo štaba poveljništva leningradskega vojnega okrožja z dne 25. decembra se glasi: V teku dneva so se spopadi med patrolami na mnogih krajih razvili v resne borbe. Na odseku pri Suomisalmiju so naši ogledniški oddelki operirali z uspehom. V pokrajini Jolomatšija so naši oddelki obkolili in uničili dva finska bataljona, veliko število Fincev je padlo. Ujeli smo 35 finskih vojakov. Naša letala so izvršila vrsto ogledniških poletov. Pri zračnih borbah je bilo sestreljenih 6 sovražnih letal. Eno sovjetsko letalo se ni vrnilo na svoje oporišče.

Sovjetski generali se boje za svoje glave

Bern, 26. dec. Havas: Sovjetski ujetniki na finskem pripovedujejo o slabih razmerah, ki vladajo v sovjetski vojski. Zdi se, da je število mrtvih zaradi bolezni večje kakor število padlih na bojišču. Ujetniki se posebno pritožujejo zaradi slabe sanitetne službe v rdeči vojski. Vesti o revoluciji, ki naj bi bila vrgla poveljnika leningradskega vojnega okrožja Mereskonjeva, so vsekakor prezgodnje. Zdi se, da nihče ne želi biti v sedanjih razmerah njegov naslednik in sprejeti odgovornost za položaj na finskem bojišču. Zdi se, da je načelnik glavnega generalnega štaba Sapošnikov, ki je zadnji častnik iz carskih časov v sovjetski armadi, istotako odklonil, kakor vse kaže, sprejeti ta položaj. Kakor se zdi, se vršijo v Moskvi priprave za dolgo vojno. Propaganda po radiu dokazuje, da želijo v Moskvi dopovedati ljudstvu, da se borba ne vodi samo s Finsko, marveč z vsem zapadom.

Na zahodu božič ni bil miren

Pariz, 26. dec. AA. Havas: V toku prvega božičnega dneva je bila nemška pehota posebno delovna. Dasi se je v toku minule vojne smatral ta teden kakor po tistem dogovoru za dan premirja, je nemško poveljništvo izvedlo številne manjše operacije, posebno pa močno izvidniško in patrolno akcijo v pokrajini ob Mozeli. Akcija nemških oddelkov se je začela na božični večer ter se je stopnjevala vse do štirih zjutraj, ko je bil izvršen precej močan napad na mali gozd vzhodno od Mozela. Nemški napad je podpiralo topništvo. Eksplozija bomb in granat ter streljanje iz pušk je odmevalo do petih zjutraj v megleno noč. Končno je bil nemški napad odbit. Nemško letalstvo zaradi slabega vremena ni moglo izvršiti v toku zadnjih 24 ur nobenih poletov.

Hudi boji na vseh kitajskih bojiščih

Kitajci so na več točkah potokli Japonce

Sanga, 26. decembra. o. Ze nekaj dni trajajo na Kitajskem krvavi boji, čim so pričele kitajske čete na vseh bojiščih z ofenzivo Japonska poročila pravijo, da so bili kitajski napadi na severnem in južnem delu ob Hankova odbiti in da so Kitajci pustili na bojišču nad 15.000 mrtvih in ranjenih. Nadalje pravijo, da so japonska letala v vzhodni provinci Kwanki napadla kitajska letalska oporišča in uničila večje število kitajskih letal.

Nasprotno pa pravijo kitajska poročila, da ofenziva še vedno traja in da se je kitajskim četam posrečilo na vseh bojiščih pregnati japonske čete iz njihovih postojank. Posebno krvavi boji se še odigravajo v bližini Paot-Sučena, kjer teče železni-

Vesti 27. decembra

Prvi prevozi blaga, ki ga bo Nemčiji dobavljala Sovjetska Rusija po določenih trgovinske pogodbe, sklenjene pred štirimi meseci, so včeraj prišli iz Rusije v Nemčijo.

V vodo je padlo ob afriški obali italijansko potniško letalo, ki je kot prvo letelo na novo vpeljani letalski zvezi med Rimom in Buenos Airesom. Letalo je bilo zašlo v hud vihar in nato strmoglavilo. Štirje člani posadke in trije potniki kot časniki so se ubili.

Nemška podmornica je potopila brez poprejšnjega opomina ob afriški obali angleško tovorno ladjo »Starholm«. Deset mornarjev je pri tem izgubilo življenje, 14 pa jih je neka druga ladja pobrala. Vsi so bili ranjeni.

75. zasedanje japonskega parlamenta je odprl danes mikado. V svojem govoru je poudaril, da je treba vzgojiti vse narodne sile, ki bodo ohranile trdnost cesarstva in trdnost reda v vzhodni Aziji. To je potrebno zlasti zaradi vojne, ki besnil v Evropi.

Strasen vihar, ki je divjal danes na Črnem morju, je vrgel na obrežne pečine pred pristaniščem Sinope turško tovorno ladjo Kisinirma (3000 ton). Ladja se je vsa razbila, 20 mornarjev pa je utonilo.

Vilo na Sen Remu, v kateri je pred 50 leti stanoval nemški cesar Friderik III., je dala sedanja lastnica na razpolago Hitlerju. Hitler je darilo sprejel in odločil, da se zgradi okrog vile velik park. V vili bodo nastanili vojake rekonvalescenta.

Anglija, Francija in Združene države so že poslale svoje diplomatske zastopnike v sedeže poljske vlade v Angers. V kratkem pričakujejo še zastopnike Portugalske, medtem ko so Brazilija, Češkoslovaška in Egipt sklenili prav tako poslati svoje poslanike. Argentinja in Švedska pa sta poljski vladi sporočili, da bodo njuni vladi zastopali doseđani njuni predstavniki na Poljskem.

Novoga slovaškega poslanika v Moskvi Franca Tiso je včeraj sprejel namestnik predsednika vrhovnega sovjeta Badajev in sprejel njegove poverilnice. S tem so se začeli diplomatski stiki med Sovjetsko Rusijo in Slovaško.

Ploveča mina je eksplodirala pri Helgerju na holandski obali. Eksplozija je uničila nasip. Ob holandski obali so opazili še veliko število plavajočih min.

Na božični dan so kitajski teroristi v Šanghaju ubili poveljnika osebne garde Van-čing-veja in nekega bogatega trgovca. Van-čing-vej je, kakor znano, pristaša sodelovanja med Kitajsko in Japonsko.

Kongres belgijske socialnodemokratske stranke je sprejel resolucijo, v kateri pravi, da je treba pri vseh delavskih gibanjih upoštevati težave, v katere je Belgija zaradi vojne zašla. Zato bo tudi delavstvo prispevalo vse, kar je potrebno za zdravje države, vendar pa zahteva od vlade popolno spoštovanje političnih svobod.

Božične praznike je prebil na zahodnem bojišču Adolf Hitler. Obiskal je skupino letalcev v njihovem letališču in pešpolk, v katerem se je med svetovno vojno sam boril.

Precej hladno je sprejela vlada Združenih držav japonsko ponudbo, da bi se odnošaji med obema državama zboljšali in sklenila nova trgovinska pogodba. Na japonsko ponudbo je ameriška vlada namreč odgovorila zelo nejasno.

Na Norveškem se je ustanovil poseben ženski odbor za primer, če bi Norveška pokleala može pod orožje. Odboru predseduje prestolonaslednikova žena princeznica Marta.

Egiptovski obrambni in pravosodni minister sta odstopila. Obenem pa je bilo javljeno, da bo egiptovski ministrski predsednik v kratkem obiskal angleško-kolonijo Sudan.

Drobne vesti

Ankara, 26. dec. Nepričakovano potovanje predsednika turške republike İsmet İnönüja v Erzerum tolmačijo kot nadzorstveno potovanje v vzhodne turške pokrajine. V teh turških področjih so zgradili močan turški obrambni sistem, kamor so zadnje čase poslali še nekaj novih divizij. Ni dvoma, da so bili zadnji ukrepi turške vlade izdani zaradi tega, ker Turčija pričakuje, da bodo sovjeti napadli na jugu. V vojaških krogih pravijo, da je turška obrambna črta prav tako močna kot finske Mannerheimove utrdbe, na isti višini pa je tudi vrednost turških čet, katerih hrabrost lahko primerjamo s hrabrostjo Fincev.

Angleške izgube

Pariz, 26. dec. AA. Havas: Angleške izgube v prvi dobi sedanje vojne pomenijo najboljši demantirni del bremena sedanje vojne, je izjavil poblašeni predstavnik francoskega vrhovnega poveljništva dopisniku Havasa. Ta predstavnik je naglasil, da so francoske izgube do 30. novembra znašale 1434 mrtvih, do 21. decembra pa 2511 mrtvih. Te številke obsegajo izgube na kopnem, na morju in v zraku. Angleške izgube znašajo na kopnem 3, na morju 2070 in v zrakoplovstvu 438 mrtvih.

ška proga Peking-Sujar. Po teh poročilih pa do glavnega napada še ni prišlo, ker kitajske čete, ki se zbirajo pri Čiang Ci-Cu v južnovzhodni pokrajini Šansi, še niso stopile v boj.

Čung King, 26. decembra. o. Reuter poroča, da so japonske čete poskušale priti do meje Indokine, kjer pa so bile katastrofalno poražene. Po 24 urnem krvavem boju so morali zapustiti na tisoče mrtvih na bojišču ter opustiti svojo namero, da pridejo v stik z Indokino.

Če bi se Japoncem posrečila ta akcija, potem bi zaprli zadnjo pot, po kateri dobivajo Kitajci orožje iz Anglije, Francije in Združenih držav.

Od tu in tam

Poseben otroški pravoslavni praznik, tako imenovane »Materice«, je bil slovesno proslavljen v Belgradu na starem dvoru. Zbralo se je mnogo odličnih gostov in 550 otrok, ki so bili vsi obdarovani. Prireditve so počeštili tudi kralj Peter, knežinja Olga in njena hčerka princesa Elizabeta. Na prireditvi so nastopili otroci belgrajskih šol in razni varietejski igralci. Po končanem programu je mladi kralj delil otrokom darila.

Za zbiranje in koaliranje vseh opozicijskih strank so se začeli boriti demokrati, pristaši Ljotičevega »Zbora« in pristaši JNS. Tako idejo so sprožili in jo sporočili v javnost prvaki imenovanih treh strank iz Mostarja dr. Mandić, dr. Semiz in Mitar Hamović. V svoji izjavi so naglašali, da je prišel čas, da bi se pri nas politična razcepljenost odpravila in bi se opozicijske stranke, katerim je kaj do enotnosti domovine in njene moči na zunanji strani v eno stranko, če bi pa to ne šlo, pa naj bi te stranke povsod in ob vsaki priliki sodelovale v obliki bloka. Tej akciji pa se javno zaenkrat še niso pridružili staroradikalni in zemljoradniki. Za ti dve stranki ima akcija mostarskih politikov sicer lepo geslo, vendar se ne da skriti namen političnih skupinic JNS. Zbora in demokratov, ki bi se seveda rade izognile prehudega poraza, če bi šle pri prihodnjih volitvah samostojno na volitve. Najbolj verjetno je, da bodo zemljoradniki ponudbo odklonili.

Tudi voditelji demokratov se odločno zavzemajo za to, da bi se sestavila koncentracijska vlada, v kateri bi bile zastopane vse demokratske stranke. Dr. Boža Marković je na svojem shodu v Svilajncu razlagal stališče demokratske stranke do sporazuma med Srbi in Hrvati in dejal, da ta sporazum ne odgovarja pričakovanjem in zahtevam, kakršne so stavili demokrati, ko so bili še v tesni zvezi z dr. Mačkom. Po dr. Markovičevem mnenju bi se dalo odpraviti težko stanje med ljudstvom samo tako, da bi se pritegnile k vodstvu poslov vse politične skupine in da bi se prej izvršili temeljiti posveti z najvišjim ustavnim činom, to je s krono. Ta demokratska akcija ni nič novega, kajti demokrati so bili pred sklenitvijo sporazuma med dr. Mačkom in Cvetkovičem zahtevali, da se sestavi koncentracijska vlada in ta naj bi sporazum sklenila in izpeljala. Javnost je to zahtevo opozicijskih skupin tolačila kot trik opozicije, da bi prišla na oblast.

Banska oblast v Zagrebu hoče na vsak način pospešiti gradnjo ceste od Sarajeva do Splita, ki je za sedaj še v načrtu. Cesta bi bila velikega trgovskega in turističnega pomena, ker dosedanja cesta ni bila sposobna pritegniti avtomobilistov, da bi v večjem številu obiskovali Bosno in Hercegovino. Hrvatska banovina je odobrila pet in pol milijona dinarjev za gradnjo prvega dela imenovanega nove ceste, in sicer na odseku od Solina pri Splitu do Klisa. Vsa cesta po bo veljala 235 milijonov dinarjev.

Belgrajske dobrotelne organizacije so postale zadnja leta zelo delavne in dosegajo že lepe uspehe. Na razne načine prirejajo nabiralne akcije, da potem z nabranim denarjem oskrbujejo posebne kuhinje, kjer dobe reveži brezplačno hrano. Letos posluje v Belgradu šest takih kuhinj, ki dobe svoja sredstva iz raznih podpor občine in Rdečega križa in iz številnih nabitih akcij. Kuhinje podelje dnevno po več tisoč obrokov tople hrane in razdele obilo kruha. Njeni najbolj številni odjemalci so siromaki iz belgrajskih predmestij, kjer je nakopičeno toliko revščine, da je ne premore skoraj nobeno drugo mesto. Deloma je belgrajska občina že podrla veliko število siromašnih hiš, ki so bile zgrajene še v turških časih in so s svojo zanemarjeno notranjostjo in zunanjšino kazile velikomestni obraz Belgrada. Siromaštva pa navzlic vsemu še niso mogli omejiti v tolikšnem obsegu, kakor bi si belgrajska občina želela.

Čez dve milijardi že znaša vrednost blaga, katerega je v našo državo izvozila Nemčija v prvih enajstih mesecih letošnjega leta. Nemčija je namreč izvozila v našo državo za 2.064.528.000 din blaga, kar je 47,5% vsega jugoslovanskega uvoza. Letos je bil uvoz Nemčije k nam večji kakor pa naš izvoz v Nemčijo, ki je znašal 1.458.000.000 din ali 30% našega izvoza. Takoj za Nemčijo prihaja kot uvoznica v našo državo v poštev Italija, ki nam je prodala za 493 milijonov din blaga v 11 mesecih, nato pa sledita Češko-moravski protektorat in Anglija. Pri našem izvozu pa je na drugem mestu Češko-moravski protektorat, Italija pa je tretja. Nato pride Anglija, kateri smo prodali za 79 milijonov din blaga več kakor ga pa kupili.

V dveh srbskih občinah, v katerih so bile izvršene zaradi prekomasije občin nove občinske volitve, je zmagala zemljoradniška stranka. Ti dve vasi sta Zeljuška in Lukavička pri Caribrodu. Za volitve je vladalo seveda veliko zanimanje, ker so bile to prve občinske volitve po sklenjenem sporazumu Dragiša Cvetkoviča in dr. Mačka. V obeh občinah sta bili postavljeni le dve listi, in sicer JRZ in lista združenih zemljoradnikov. Obkraj je zmagala zemljoradniška stranka z lepo večino in s tem dokazala, da je ohranila vse svoje stare postojanke. Kajti imenovani občini sta bili pred uvedbo diktature vedno v rokah zemljoradnikov.

Novo napoved o bližnji koncentracijski vladi je spet sprožil podpredsednik radikalne stranke Miša Trifunović v svojem govoru na shodu stranke v Vukovarju. Miša Trifunović je v daljšem govoru obravnaval zunanje in notranjepolitični položaj naše države in ugotovil, da je prav sedaj nastopil tisti čas, ki omogoča vladi razpis parlamentarnih volitev. Dejal je tudi, da se sedaj (?) dela za sestavo široke koncentracijske vlade, v katero bi vstopile vse konstruktivne politične skupine, ki kaj pomenijo med ljudstvom. Nato je Miša Trifunović govoril tudi o akciji pravosodnega ministra dr. Markoviča in njegovo delo obsodil kot škodljivo za radikalno stranko. Zborovalci so njegovemu mnenju pritrdili in izjavili, da bodo zvesto ostali na strani glavnega odbora radikalne stranke, kateremu načelnje stari Aca Stanojevič, podpredsednik pa je Miša Trifunović.

Dva umora je v enem dnevu zabeležila kriminalna kronika v okolici Zagreba. Pri Sesvetih so našli na vozu mrtvega 17 letnega kmeta Djura Heymaneka. Fant je bil odpeljal v Zagreb staro železo in ga prodal. Na poti domov pa so ga napadli neznanzi zločinci in mu razbili glavo. Policija pa misli, da ne gre za roparski umor, temveč da so v zločin zapleteni Djurovi sorodniki, ki so že dalj časa prežali na njegovo dediščino. Zaradi tega je prišla njegovega bratrance Stanka Heemeneka. — Zrtev drugega umora pa je bil 20 letni Stjepan Vrbantić. Njega je napadel njegov znanec 18 letni Valentin Bežić. Med kreganjem je Bežić zasadel Vrbantića nož v srce. Povod za zločin je bilo ljubosumje.

Iz Gorice, s Krasa in iz Trsta

Nadzorstvo nad kožami

Zelo stroge določbe so bile zadnje čase izdane v Italiji ne samo glede mesnih izdelkov, njihove prodaje in uporabe, pač pa tudi glede kož. Tako je bil izdan poseben odlok, po katerem mesarji ne smejo svobodno prodajati kož tistih živali, ki so jih bili zaklali, predvsem govejih in konjskih kož, pač pa jih morajo v petih dneh izročiti Združenju klavnice. Tu jih uradno pregledajo in zigo-sajo, nato pa pošljejo Združenju trgovcev s kožami. Kako jih smejo nato prodajati, to določa ministrstvo za korporacije. Svojo besedo imajo pri tem vojaške oblasti, ki sporočajo Združenju trgovcev s surovimi kožami, koliko teh kož je treba dati v vojaške namene. Usnjati izdelki, ki bi bili namenjeni uporabi civilnega prebivalstva, se iz teh kož ne smejo izdelovati. Tudi zasebniki, ki imajo v svoji zalogi surove živalske kože, morajo prej prositi za dovoljenje, če hočejo te kože uporabljati v lastne namene. Povedati morajo dalje, za kaj bi jih radi porabili. Oblasti izdajajo takšna dovoljenja po svoji uvidevnosti.

Kava iz domačih zelišč — dobrodošel izum istrskega kmeta

Odkar je izbruhnila v Evropi vojna, je z dobavo kolonialnega blaga povsod, ne samo pri nas, bolj križ. To predvsem zaradi nevarnosti, ki so v zvezi s prevozom iz daljnih čezmorskih pokrajin. Tako je med drugim kaj hitro zmanjkalo tudi kave. Ker pa je to stvar, ki se je ljudje ne morejo kar tako odvaditi, so začeli ponekod brž iskati nadomestila. Tako poročajo iz Kanfanarja v Istri, da se je nekemu tamkajšnjemu kmetu posrečilo skuhati neke vrste umetno kavo iz zelišč, ki jih je nabral v domači okolici. Pravijo, da ima ta njegova nova pijača skoraj čisto enak duh in okus kot prava kava. Hotel pa se je njen iznajditelj pripraviti, če ni morda ta njegova nova pijača zdravju škodljiva. Zato jo je poslal v kemični laboratorij v Pulju, naj jo pregledajo. Tu so baje ugotovili, da ima ta nadomestek precej slabejšega sebi kot prava kava in da tudi ni prav nič škodljiv. Na vsak način je takšna iznajdba v teh težkih vojnih časih, ko si ne moremo in tudi ne smemo privoščiti vsega, kar bi si želeli, zelo dobrodošla. Sicer do zdaj na splošno ljudje še ne verjamejo preveč v to novo iznajdbo. Tisti, ki verjamejo, pa se boje, da morda takšne žudovite rastline rastejo samo v okolici Kanfanarja. Na splošno pa si gotovo vsi žele, da bi rajne prenehala vojna in da bi bilo spet vsega dovolj, kakor je bilo v prejšnjih dobrih časih.

Slovensko kulturno življenje na Koroškem se spet oživlja

V zadnjem času se vrstijo občni zbori slovenskih kulturnih društev na Koroškem v velikem številu. Na vsakem zboru je bil navzor zastopnik slovenske prosvetne centrale. Zadnji »Kor. Slovencec« podaja bežno sliko s teh občnih zborov in med drugim pravi:

»Z veseljem beležimo živahni potek zadnjih prosvetnih zborovanj. Vse povsod vlada za slovenske prireditve živahno zanimanje. Izredna udeležba povsod priča o tem, kolikšna je želja našega ljudstva po domači besedi in misli. Društvenim odborom samim moramo posebej izraziti priznanje za njihovo skrb, da so občni zbori tudi pestri in privlačni. Skofljska »Edinost« je postavila svoj sijajno izveščanje pevski zbor. Bilčovščani so sodelovali na zborovanju kar s temi zbori, moškimi, dekliskimi in mešanimi in še z vrlemi deklamacijami. Skocijan se sme izza predzadnje nedelje ponašati, da so njegova dekleta kot prva segla po tamburicah in pod vodstvom mladega kapelnika zasvirala nekaj ubranih točk. Globaško zborovanje so poživili spodnje-podjurski pevci, ki se tudi še danes nahajajo v dovršeni obliki, in še izredna razgibanost globaških prosvetnih vrst. Novoizvoljeni društveni vodje, ki so z večjimi pravicami prevzeli tudi večje dolžnosti, pa so jamstvo, da prosvetno delo v društvih ne bo zastalo, marveč se bo času in prilikam primerno razmahnilo.«

Tudi za praznike se napoveduje velika razgibanost v slovenskem kulturnem življenju na Koroškem. Napovedanih je zopet več občnih zborov z več ali manj pestrim sporedom, nekaj odrskih nastopov in pevskih prireditev. Posebej je treba omeniti prireditve Slovenske prosvetne zveze v Celovcu. Na sredo, 27. decembra organizira prosvetna centrala enodneven tečaj za pevce in pevovodje, v četrtek pa tečaj za prosvetne voditelje s predavanji in razgovori o bodočem delovanju slovenskih kulturnih organizacij. Oba tečaja bo zaključil redni občni zbor Slovenske prosvetne zveze. Upati je, da se bodo mogle vršiti vse prireditve nemoteno.

Slovenski optimizem

»Koroški Slovencec« prinaša zanimivo razmišljanje, kaj vsega se lahko Slovenci učijo pri svojem nemškem sosedu in svoja izvajanja zaključuje takole: »Morda bo kdo ugovarjal, češ, Nemcem je lahko, ker je njihovo število visoko, njihova zgodovina obsežnejša in uspeh njihovega dela vidnejši. Kaj bi mi, mali Slovenci? Na to naj odgovorimo: vrlina slovenskega človeka pa je, da ne pozna nikake bojazni in ne obupa. Čuti se učenjenega v veličastno zgradbo naravnih in nadnaravnih zakonov. Ti zakoni so zanj nepremakljivi in neporušljivi. Zato ga nikdar ni strah ne zase in ne za svoj narod. Od tega zaupanja, ki korenini v globini slovenske duše, je samo korak do dejavne narodne zavesti, oživetvorenje v disciplinirani slovenski organizaciji in v marljivem ter vestnem delu njene-ga članstva.«

Koroški drobž

V Beljaku je bil pretekli teden izročen prometu nov most čez Dravo. Otvoriti sta prisostvala vodja stranke in dež glavar. — Tudi dela na viaduktu pri Velikovecu dobro napredujejo. Kakor kaže, bo novi most še pred pomladjo izročen prometu.

Na zapadni fronti se večkrat glasi tudi slovenska pesem. To zaslugu moramo pripisati slovenskim koroškim fantom, ki pridno prepevajo slovenske narodne pesmi tudi na fronti. Domov pišejo, da ob porenjski kapljici večkrat zadoni tista: »En hribček bom kupil.«

Te dni so dovršili nov vodovod, ki bo dajal vodo za vso šentjakobsko okolico. Bistrica v Rožu,

Po Trstu spet brne avtomobili

Takrat, ko se je začela vojna, je bil po vsej Italiji zelo omejen promet z avtomobili, ponekod pa celo čisto ustavljen. Ta odlok je bil izdan zaradi tega, da bi zasebniki ne porabili preveč bencina in bi ga pokleto, če bi tudi Italija morala v vojno, primanjkovalo za vojaške potrebe. Nekako tri mesece je zdaj že poteklo od izbruha vojne v Evropi in od te omejitve avtomobilskega prometa v Italiji. Avtomobili so ostali ves ta čas v garažah in njihovi lastniki so nestrpno čakali odloka, kdaj bodo smeli spet zavoziti na cesto in se po mili volji preskrbeti z bencinom. Ker pa so se zadnje čase politični dogodki nekako na bolje zasukali, tako, da se je vojna nevarnost spet precej odstranila, je italijanska vlada smatrala za potrebno preklicati svoj prejšnji odlok o prepovedi avtomobilskega prometa. Tudi v Trstu je naenkrat postalo življenje po ulicah vse drugačno. Zabrnili so avtomobili in po ulicah vidiš spet avtomobilski vrvež kot pred vojno. Italijanske oblasti pa računajo na vse. Tudi na to, da so se morda ljudje v teh borih treh mesecih preveč odvadili avtomobilskega prometa. Zato so ob tej priliki izdale tudi opozorilo na vse, na pešce, kolešarje in avtomobiliste, naj bodo pri ponovni uvedbi avtomobilskega prometa previdni, da se ne bodo preveč ponavljale prometne nesreče. Predvsem velja ta opomin avtomobilistom samim, da ne bi prehitro vozili.

Za vse ni nikoli slabo...

Tudi pri raškem premogovniku v Istri se dobro zavedajo težkih časov drugod po Evropi. Menda še nikdar ni bilo toliko povpraševanja po tamkajšnjem premogu kot ravno v teh časih. Potreba po premogu pa se je pokazala še prav posebno zdaj, ko se ladje skoraj ne morejo več preskrbeti z angleškim premogom. Zato ni prav nič čudno, če so se začele vedno pogosteje ustavljati v istrskih pristaniščih grške in tudi jugoslovanske trgovske ladje z namenom, da tam nalože za svoje potrebe istrski premog. Predvsem so to tiste ladje, ki opravljajo plovo bolj ob obali na Jadranskem in Egejskem ter v vzhodnih morjih. S tem vprašanjem se bavijo tudi italijanski časopisi in mu posvečajo precejšnjo pozornost. Pričakujejo celo, da se bodo jugoslovanske in grške ladje v bodoče še pogosteje ustavljale ob istrski obali, če bodo razmere ostale iste kot do zdaj, in da bodo kaj pridno kupovale istrski premog. Torej je tudi v tem oziru sedanja vojna Italiji le v korist. Toliko v korist, da italijanski časopisi v gotovih ozirih skoraj ne skrivajo želje, da se razmere v Evropi ne bi prehitro zboljšale.

Ljubljana

Koledar

Danes, sredo, 27. decembra: Janez Ev. Četrtek, 28. decembra: Nedolžni otročiči.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Zvišanje prejemkov grafičnemu delavstvu. Po dolgotrajnih pogajanjih so bile tudi tiskarne zaradi rastoče druginje prisiljene povišati plače vsemu grafičnemu delavstvu. Za tiskarne pomeni to povišanje znatno obremenitev in bodo grafična podjetja primorana zvišati cene tiskarskih izdelkov. Pri tem je treba upoštevati še zlasti, da se tiskarska industrija že dolgo nahaja v težavni krizi, ki se povečuje prav znatno tudi s tem, da obstaja še vedno veliko število državnih tiskarn. Sploh se morajo tiskarne boriti neprestano z najrazličnejšimi težavami. Vse to otežkoča gospodarski položaj teh podjetij, katerih obstoj in uspešno obratovanje pa je važno za našo kulturo in narodno prosveto.

Zvišanje prejemkov državnim nameščencem. JUU, sekcija za dravsko banovino, obvešča članstvo vseh organizacij, ki so podpisale spomenico za zvišanje prejemkov, da je prejela kot odgovor na spomenico, poslano centrali JUU v Belgradu, obvestilo, da je bila spomenica za zvišanje prejemkov izročena gg. predsedniku in podpredsedniku kraljevske vlade. Dne 23. decembra je sprejel predsednik vlade g. Dragiša Cvetković delegacijo zastopnikov stanovskih organizacij, ki ji je po predočitvi neobhodne potrebe takojšnjega zvišanja prejemkov izjavil, da je kraljevska vlada na eni zadnjih sej že pretresala to vprašanje. Takoj po končanih katoliških božičnih praznikih bo o tem vlada ponovno razpravljala in v najkrajšem času prinesla rešitev o povečanju prejemkov, pri čemer se bo posebno ozirala na ekonomsko najšibkejše nameščence in upokojence. Na koncu je g. predsednik vlade izrazil pripravljenost biti v stalnem stiku s predstavniki nameščenskih stanovskih organizacij.

Mariborski drobž

Maribor, 26. decembra.

Zadnji vlomilec v Lahovo trgovino aretiran. O velikem vlovu v trgovino Ivana Laha na Glavnem trgu v Mariboru in o aretaciji treh mladostnih vlomilcev smo že obširneje nedavno poročali. Četrta in glavni vlomilec, Alojz Milavec, pa je z bogatim plenom pobegnil iz Maribora ter se je uspešno skrival v Zagrebu. Božični prazniki pa so tudi njega izvabili v Maribor, kar mu je postalo usodno. Na sam božični dan, ko se je sprehajal po Gosposki ulici in na Aleksandrovi promenadi v svojem novem plašču in novi obleki, ga je prepoznalo večje oko kriminalnega uradnika, ki je pristopil k njemu ter ga na ulici aretiral. Milavec se je udal v svojo usodo ter je dobil namesto božičnih potic ričet v policijskih zaporih. Policija upa, da bo mogoče še dobiti del plena, katerega so vlomilci odnesli iz Lahove trgovine.

Maratonci-smučarji, pozor! V sredo 27. t. m. je sestanek vseh Maratoncev-smučarjev, predvsem pa tekmovalcev, da se pogovorimo o delu, ki nas čaka v novi sezoni. Sestanek bo v klubskih prostorih v Sodni ulici 9 Delvaska (zbornica), vhod z dvorišča. Ne pozabite prineseti s seboj verifikacijo zaradi podaljšanja. — Načelnik.

Roparji odnesli 10.000 din. O drznem roparskem napadu nam poročajo od Sv. Andraža. Zrtev napadalec je postal stari prevzičkar Ivan Tajnšek, ki živi popolnoma sam v svoji hišici. Ko je Tajnšek okrog 22 ponoči spal, sta dva moška vlomila železno omrežje na oknu z lesenim drogrom ter splezala v sobo. Tajnška je prebudil trd prijem za vrat. Razbojnika sta mu svetila z električno svetilko v obraz ter hrula nad njim: »Kje je denar, kje zlata ura, kje revolver. Potem sta ga zvezala v postelji ter proiskala vso hišo. V omari sta našla 8000 din gotovine v bankovcih, v denarnici za 2000 din drobža, vzela sta lovsko puško, dva površnika, več perila ter tako napravila do 10.000 din škodo. Potem sta pobegnila. Ker sta pustila za seboj lepe sledove, obstoja upanje, da se ne bosta dolgo veselila plena.

Murska Sobota

Zveza z Madžarsko pri Hodošu. Akcija prekmurskih krogov za vpustavitve železniške zveze z Madžarsko je zopet za nekaj časa odložena. Na tem mestu je samo nekaj sto metrov porušene proge med našo zadnjo postajo Hodošom in prvo madžarsko postajo Kermedin. Akcija je predvsem poudarjala velike gospodarske koristi gornje železniške zveze. Vložena je bila tudi prošnja na prometno ministrstvo, ki pa je na prošnjo odklonilno odgovorilo.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je dne 25. decembra 1939 v 83. letu starosti mirno v Gospodu zaspal naš dragi stric, gospod

Cuzak Janez

posestnik in bivši mesarski mojster

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 27. decembra 1939 ob 2 popoldne s Poljanske ceste šte. 42 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 25. decembra 1939.

Žalujoci ostali

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

BOUVIER
VINO V SODČKIH
GORNJA RADGONA

Za uvod v smučarsko sezono je priredilo

SK Bratstvo tekme na Jesenicah

Jesenice, 26. decembra.

Tako lepega božiča, kot je bil letošnji, ga že dolga leta ne pomnijo. Vse tri dni praznikov so se gore kopale v soncu in bliščem snegu. Ljudje, ki so bili te dni na hribov, so se nočjo vračali domov vsi razigrani, veseli in dobre volje. Po lepem božičnem večeru v krogih svojih domačih so šli v prostu naravo. Imeli so vreme, da si lepšega ni bilo mogoče želeli. Bog ve koliko časa bodo ti lepi dnevi še trajali in kdaj bodo spet. Nocojšnji večer je na Gorenjskem obetal najlepše. Polni mesec je posrebril vrhove naših planin, hladna in mirna noč pa obeta za jutri zjutraj, da bo spet sonce pozlatilo Zlatorogovo kraljestvo. Snega sicer ni posebnost veliko, toda tudi ne premalo. Smučarji so prišli v celoti na svoj račun. V senčnih krajih je bil čist pršič, na soncu pa je bil sneg osrejen.

Nihče se nad letošnjim božičem ne bo pritoževal. Zadovoljni bodo hotelarji, kmetje in krčmarji. Govorilo je bilo na pretek. Kranjska gora, Planica in druga gorenjska letovišča so bila polna gostov iz vse države.

Seveda spriču ugodnih snežnih razmer in lepega vremena niso držali križem rok tudi naši smučarji - tekmovalci. Dosljedno nismo imeli še nobene smučarske prireditve in zato je kaj verjetno, da je za prvi nastop naših smučarjev vladalo precejšnje zanimanje. Od lani jih nismo videli. Pa tudi letos so imeli še premalo možnosti za trening. Prost termin je izbral agilni smučarski klub SK Bratstvo na Jesenicah. Dopoldne je Bratstvo priredilo štafetni tek okoli Jesenic, popoldne pa so bile na skakalnici Bratstva na severnem pobočju Možaklje skakalne tekme.

Gotovo je, da po današnjih tekmah še ni mogoče pravilno ocenjevati vrednost in trening naših tekmovalcev. Današnje tekme so komaj dobro razgibale tekmovalce. Kljub temu pa smo tudi že danes videli, da so se tekmovalci pripravljali za svoje tekme, kolikor jim je pač dopuščal čas in pa snežne razmere.

Dopoldnaska štafeta tekma.

Dopoldnaska štafeta tekma okoli Jesenic je v glavnem značilna presenetila. Na Gorenjskem je mnogo klubov, ki ne počivajo, ampak delajo. Kljub temu pa se za današnje štafete tekme ni prijavilo nobeno moštvo, razen prireditelja. Tem bolj je tako razveseljivo dejstvo, da je prireditelj sam postavil na start štiri štafete in to dve mladinski in dve seniorski. Za začetek je to slabo znamenje. Kaj res ne more nihče razen Bratstva postaviti tekmovalnega moštva treh članov za štafeto?

Dopoldne so se torej merili med seboj samo člani Bratstva. Proga, po kateri so tekmovali, je bila dolga okoli 15 km in razdeljena na tri dele, tako da je vsak tekmovalec preletel progo dolgo približno pet kilometrov. Proga ni bilo težka v

glavnem je bila čisto dolinskega značaja in je potekala po ravnini brez kakih večjih vzponov.

Štafete so se zvrstile takole:

I. štafeta Bratstva v postavi Smolej Franc, Knific Jože in Zemva Lovro. Dosežen čas je bil 1:00:14.

II. Štafeta v postavi: Razinger Tone, Pogačnik Tone in Kordež; čas je bil 1:04:22.

III. štafeta je bila mladinska v postavi, Stana, Brun in Razinger Lojze; čas 1:29:18.

IV. mladinska štafeta: Knific, Strumbelj in Pogačnik; čas 19:48.

Posamezniki so dosegli naslednje čase:

1. Smolej Tone 19:48;
2. Knific Jože 19:57;
3. Razinger Tone 20:10;
4. Zemva Lovro 20:39.

Pri mladini pa je bil najboljši Razinger Lojze s 24:44, nato pa Brun Bertl s 25:26 in Stana Roman s 26:16.

Popoldnanske skakalne tekme.

Popoldne so bile na sijajno pripravljene 30-metrski skakalnice pod Mežakljo skakalne tekme. V celoti je tekmovalo 12 tekmovalcev, in sicer 7 seniorjev in 5 juniorjev. Tudi skakači se še niso dovolj razgibali. Manjka jim še treninga, kar pa je spriču začetka sezone povsem razumljivo. Med seniorji sta bila za cel razred boljša Ilirijan Pribošek France, ki je startal danes izven konkurence, in pa Klančnik Karel. Rezultati so bili:

Seniorji:

1. Pribošek Franc (izven konkurence) 142,3 točke (23,5 m, 25,5 m).
2. Klančnik Karel (Ljubljana) 139 točk (22,5, 23,5 m).
3. Legat Srečko (Jaso) 128,8 točke (22, 22 m).
4. Razinger Tone (Bratstvo) 122,1 točke (21 m, 21,5 m).
5. Klančnik Gregor (Dovje - Mojstrana) 119 točk (20,5 m, 20 m).
6. Pogačnik Tone (Bratstvo) 112 točk (19 m, 18,5 m).

Juniorji:

1. Bukovnik Leon (Bratstvo) 143 točk (22,5 m obakrat).
2. Kordež Stane (Bratstvo) 139,5 točke (22,5 m, 22 m).
3. Razinger Lojze (Bratstvo) 126,3 točke (20 m obakrat).
4. Brun Bertl (Bratstvo) 78,2 točki (21,5 m, 22 m s padcem).
5. Jaklič Ivan (Ilirija) 42,8.

Prva letošnja smučarska prireditve je v glavnem zadovoljiva. Vsem pa se je poznalo, da jim še mnogo manjka do prave forme.

Šport o božičnih praznikih

V Ljubljani za letošnje božične praznike nismo imeli nobenega športnega sporeda. Športniki so ali počivali doma in si privoščili potic ter drugih božičnih dobrot, ali pa so jo pobrali ven iz mesta, ker so se bali, da jim ne bi postalo dolgčas. Zavihteli so smučni na ramo ter se dobro oprtani s težkim nahrbtnikom podali na kolodvor, odkoder so se potem podali z vlakom na gorenjsko stran. Tako so napravili ljubljanski športniki. Drugje pa so imeli kar pester program. Tako posebno v Beogradu, kjer je gostoval budimpeštanski Ujpest.

BSK : Ujpest 5:3 (3:0)

BSK je zmagal brez posebnega napora, ni pa mogel doseči sedmice, ki jo je zahtevalo občinstvo, katero je hotelo po vsej sili povračila za težki poraz v Budimpešti ob priliki, ko je BSK tam igral za srednjeevropski pokal.

BSK je v prvem polčasu pokazal sijajno, prav ekshibicijsko igro. Madžare je popolnoma stisnil v prostor pred njihovim golom. Zdelo se je, da bodo doživeli naravnost katastrofalen poraz, saj je BSK vodil že kar s 4:0, preden je Vincze znižal na 4:1. Pozneje pa so si gostje nekoliko opomogli ter znižali do kraja zanimive tekme na 5:3. Ujpest je v celem precej razočaral belgrajsko občinstvo.

S kraja so Bskovci zapravili nekaj šans, ki so bile videti kakor sigurni goli. Prvi gol za BSK je padel v 10. minuti, ko je Manola s tridesetih metrov poslal težko bombo pred gol, kjer jo je pričakoval Vujadinovič, ki ji je spremenil smer ter jo je z glavo poslal v mrežo — 1:0 za BSK. Drugi gol — 2:0 — za BSK je zabil Božović iz gneče, že v 11. minuti. BSK je bil po teh dveh golih absolutno premočen, tretji gol — 3:0 — pa je zabil šele v 43. minuti — tik pred koncem prvega polčasa. V drugem polčasu je namesto Vujadinoviča nastopil Fran Matošič. V 24. minuti je padel četrti gol za BSK — 4:0 — Zabil ga je Matošič, ki mu je poslal žogo na nogo s krila Nikolič. V 30. min pa je padel prvi gol za Madžare. Vincze je prišel na čisto, naredil še nekaj korakov ter znižal s silovitim strelom na 4:1. V 35. minuti je Toth ušel po sredi ter s desetih metrov znižal na 4:2. V 40. min Nikolič spet lepo poda Matošiču, ki poviša na 5:2. V 43. min. drugega polčasa desno krilo Ujpesta, Adam, lepo pobegne in postavi končni rezultat 5:3.

Ujpest : Jedinstvo 3:0 (2:0)

Svojo drugo tekmo je Ujpest odigral z Jedinstvom. Jedinstvo je igralo izredno lepo in bi bilo prav za prav zmagalo zaslužilo ono, ne pa Ujpest. Toda Madžari so imeli ta dan izredno srečo. Tistih nekaj nevarnih prodorov, kar jih je moštvo priredilo v tekmi, mu je prineslo nepričakovane uspehe. Sicer bi pa v prvem polčasu, ko se je rezultat glasil 2:0 za Ujpest, bilo pravičnejše in bi stanju ter dogodkom na polju bolj odgovarjal rezultat 3:0 za Jedinstvo. Toda napadalci Jedinstva so imeli pred madžarskim golom izredno smolo.

V 18. min. prvega polčasa je madžarski centerfor streljal iz bližine na gol in zabil 1:0 za Ujpest. V 40 min. je Adam centralni, Vincze je podal Tothu, ki je povišal na 2:0. V 30. min. drugega polčasa so Madžari postavili končni rezultat po levem krilu Tothu — 3:0.

Ferencvaroš : Vojvodina 8:2

V Novem Sadu so imeli v gosteh odlično madžarsko moštvo Ferencvaroš. Gostje so prikazali odlično nogometno ter zasluženo zmagali z visokim rezultatom 8:2. V prvem polčasu je Vojvodina igrala izredno dobro, njeni strelci pa so pred nasprotnikom golom odpovedali. V drugem polčasu pa so gostje prišli do popolnega izraza, zlasti še, ker je znatno popustil centerhalf Vojvodine, tako da so odlični madžarski napadalci prišli na svoj račun ter so zabili lepo vsoto golov. V 17. minuti prvega polčasa je centerhalf Szarozsi III. s

25 metrov zabil 1:0 za Ferencvaroš. Šele v 40. minuti so Madžari zabili svoj drugi gol. Kiszely, leva zveza gostov, je z močno bombo postavil 2:0. V prvem polčasu je igral Aca Petrovič, ki je prišel okrepit Vojvodino, moral pa je v drugem polčasu odstopiti, ker je dobil težak udarec. Že v 3. minuti drugega polčasa je dobil žogo Szarozsi starejši, ki ni bil pokrit. Brez težave je povišal na 3:0. V 7. minuti je Szarozsi ponovno dobil uporabno žogo ter brez oklevanja postavil 4:0. V 20. minuti je Szarozsi mlajši izvedel s 25 metrov prvi strel, ki je našel pot v mrežo — 5:0 za Ferencvaroš. V 30. minuti je levo krilo gostov, Gyetobi, podal lepo žogo Szarozsiju, ki je iz neposredne bližine poslal v gol — 6:0. V 35. minuti drugega polčasa je padel prvi gol za Vojvodino, Mustagrudič nenadoma pobegne in z učinkovitim udarcem znižna na 6:1. Toda že v naslednji minuti ima žogo spet Szarozsi, ki z 10 metrov ponovno zviša — 7:1. V 40. minuti se vojna sreča spet nasmehe Szarozsiju starejšemu, ki postavi 8:1. V zadnji minuti igre sodnik prisodi enajstmetrovko v prilog Vojvodine. Zoga najde pot v mrežo in s tem je tudi postavljen končni rezultat — 8:2.

V Borovu je gostoval Szeget

V Borovu je tamkajšnji klub Bata imel v gosteh tretje odlično madžarsko nogometno moštvo Szeget. Prvi dan je bil Bat uspešen in je zmagal z rezultatom 3:1. Drugi dan pa je bil rezultat enak, le da je šel v prilog Szegetu. Prvi dan je padel v 7. minuti gol za Bato. Zabil ga je Sremac. V 16. minuti je padel za Bato drugi gol — 2:0. Zabil ga je Borovič. V 25. minuti je padel za Bato še tretji gol, ki ga je zabil Arnold. V 42. minuti prvega polčasa je desno krilo gostov znižalo rezultat na 3:1. Ta rezultat se do konca tekme ni več spremenil.

Drugi dan je zmagal Szeget prav tako s 3:1. Madžari so drugi dan pokazali izredno lep in tehnično popoln nogomet. V 20. minuti prvega polčasa je Doroghazy zabil prvi gol — 1:0 za Szeget. Drugi gol za Szeget je zabil Gyernadi — z glavo. V 16. minuti drugega polčasa je padel za Szeget še tretji gol, ki ga je zabil Gyernadi. Častni gol za Bato je zabil Borovič v 25. minuti drugega polčasa. Szeget je dokazal, da je odlično moštvo in da na prvenstveni tabeli povsem upravičeno stoji pred Ferencvarošem.

Tekmovanje za italijanski nogometni pokal

Četrto kolo tekmovalja za italijanski nogometni pokal je prineslo nekaj velikih presenečenj, med katerimi je največje prav gotovo to, da je iz nadaljnega tekmovalja izpadla — Ambrosiana, katero je premagal Torino. V naslednjem prinašamo posamezne rezultate:

Modena : Anconitana 3 : 1, Roma : Pontaveri 6 : 1, Brescia : Siracusa 4 : 2, Venezia : Varese 2 : 1, Torino : Ambrosiana 2 : 1, Fiumana : Liguria 1 : 1 (ta tekma je bila prekinjena zaradi izredno goste megle, ki se je v drugem polčasu razgrnila čez igrišče), Genova : Regiana 2 : 1, Bologna : Livorno 3 : 1, Napoli : Savoia di Torre Annunziata 3 : 1, Juventus : Bielese 3 : 0, Fiorentina : Cavagnezo 7 : 1, Lazio : Triestina 2 : 1, Siena : Savona 5 : 3, Milano : Novara 2 : 0, Macieratta : Vicenza 3 : 2.

Kljub današnjim nezanesljivim in skrbi vzbujajočim časom, ki so vzemirili svet, je v Italiji še vedno ogromno zanimanje za nogometne tekme. Zlasti tekmovalje za italijanski nogometni pokal predstavlja izredno privlačnost za italijansko nogometno občinstvo. Tudi tekme v četrtem kolu tega tekmovalja so bile izborna obiskane ter so ponekod prireditelji pospravili prav lepe zneske, ki jih je dala vstopnina.

Ferencvaroš : Jugoslavija 8:0

Novi Sad, 26. dec. Po večerajšnji zmagi nad Vojvodino (8:2) se je budimpeštansko Ferencvarošu posrečilo doseči visoko zmago nad Jugoslavijo. Gostje so bili v očitvidni premoči in so prevladovali na polju od začetka do konca. Temu primeren je tudi izid tekme, ki je izražen v visokem razmerju 8:0.

Hajduk : »Majstor s mora« 6:3

Split, 26. dece. V Splitu se je danes odigrala napeta nogometna tekma med Hajdukom in »Majstorom s mora«. Tekma se je končala z zmago Hajduka v razmerju 6:3 (4:1). Med gledalci menda ni bilo nikogar, ki bi si upal trditi, da Hajduk ni zaslužil zmage.

Slavija : Bačka 5:0 (3:0)

Subotica, 26. dc. Pri današnji nogometni tekmi med Slavijo in Bačko je Slavija pokazala veliko prednost in je svojega nasprotnika premagala s 5:0. Že v prvem polčasu je bilo jasno, kdo bo zmagal, kajti že v prvi polovici igre je moštvo Slavije zabilo tri gole, nasprotnik pa kljub vsemu prizadevanju nobenega.

SAŠK : Zrinjski 3:3 (2:2)

Sarajevo, 26. dec. Tekmo med Saškom in Zrinjskim ni gledalo bog ve koliko ljudi. Morda bi jih na igrišče prišlo več, če bi že vnaprej vedeli, da bo hud boj. Ni mogoče reči, katero moštvo je bilo boljše, kar pove tudi izid. Tekma se je namreč končala neodločeno s 3:3, prav tako v prvem polčasu neodločeno z 2:2.

Waterpolo :

Italija : Madžarska 3:1 (1:1)

Budimpešta, 26. dec. Tu se je večeraj odigral dvoboj v waterpolu med madžarskimi in italijanskimi igralci. Gostje so bili v vsakem oziru boljši in so premagali nasprotnika s 3:1 (1:1).

Concordia : Orient 7:0 (5:0)

Zagreb, 26. decembra. Danes se je v Zagrebu odigrala nogometna tekma za hrvaški pokal med Concordio in Orientom. Concordia je goste, ki so se le s težavo znašli na vročem igrišču, premagala

s 7:0 (5:0). Kljub visoki zmagi igralci Concordie danes niso zadovoljili občinstva. Napad je dosegel vse gole iz zelo lahkih položajev. Tekmo je gledalo komaj 500 ljudi.

Filmi

»Gospa Judita« (Kino Matica). To delo, ki ga je poslala v svet družba Warner Brothers, predstavlja prav gotovo nov dokaz, da ta kompanija jemlje filmsko umetnost izredno resno in da s številom kvalitetnih filmov prav gotovo stoji na čelu ameriške filmske produkcije. Družbi pa je lahko, saj ima na razpolago dobro število odličnih režiserjev in imenitnih igralcev.

Zanimiva, apartna zgodba o ljubezni med zdravnikom in njegovo pacientko, ki bo morala umreti, ker je ni mogoče ozdraviti od možganskega tumorja. Velika ameriška tragedinja Bette Davis je s plemenito nostalgijo in s sijajnim smislom za psihološko analiziranje do zadnje minucioznosti izdelala svojo vlogo, v kateri marsikje dosega vrhunce igralske umetnosti. Njena igra v resnici fasciniira s svojo živostjo in neposrednostjo, ki ji zna dati še posebno draž z rahlimi, odlično pogojenimi akcenti bolesterne občutljivosti in historije. Njena odlična partnerja sta George Brent in Humphrey Bogart. Prav dobra je tudi nova filmska zvezda Geraldine Fitzgerald. Film je napravil znani režiser Goulding, ki je vse dejanje, vso zgodbo ter tragične ljubezni, znal nadahnuti z redko srečavano, mojstrsko prikazano srčno plemenitostjo.

Rogatec

Danes, 24. decembra, ob 3 zjutraj je umrl g. Jožef Zekar, dekan in nadžupnik v Rogatcu. Pogreb bo v sredo 27. t. m. ob 10 dopoldne.

Moščički odpotoval v Švico

Bukarešta, 26. dec. AA. Havas: Bivši predsednik poljske republike Moščički je dobil na temelju zdravniškega pregleda dovoljenje, da zapusti Romunijo in odpotuje v Švico. Moščički je zapustil Krajovo v spremstvu svoje sporoje in hčerke ter odpotoval snoči s simplomom. Po mnenju zdravnikov bo planinski zrak omogočil Moščičkemu vrnitev zdravja.

Odšli so k Vsemogočnemu po večno plačilo naša ljuba, dobra, nad vso skrbna mama, stara mama, tašča in teta, gospa

MARJETA ROJNIK

dova organista v Braslovčah

Pogreb bo v četrtek ob 9 iz šole Polzela na pokopališče v Braslovčah, Polzela, Braslovčeh, Maribor, Beograd, Griže, Sarajevo, Celje, Pančevo, Prosenjakovci, dne 26. decembra 1939.

Zalujoče rodbine: Rojnik, Robida, Lukeš, Lenko, Turnšek.

Nehalo je biti srce našega najboljšega moža, očeta, brata, zeta, svaka, strica, gospoda

Ivana Magušarja

veleposestnika in industrialca ter rez. art. kapetana I. klase

Pogreb bo v sredo, dne 27. decembra ob pol 16 iz mrtvašnice Leonišča, Šlajmerjeva ul., na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, 26. decembra 1939.

Vera Magušar roj. Fürsager, žena; Dušan in Saša, sinova in ostalo sorodstvo